

CONSELLERIA DE SANITAT UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA

INSTRUCCIÓ: 22/2017

ÒRGAN DEL QUAL EMANA: SECRETARIA AUTONÒMICA
DE SALUT PÚBLICA I DEL SISTEMA SANITARI PÚBLIC

DATA : 24/07/2017

ASSUMPTE: CARTERA DE SERVEIS I PSEUDOCIÈNCIES

DESTINATARIS: NIVELL DIRECTIU I ADMINISTRATIU DE LA
CONSELLERIA DE SANITAT UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA,
ÒRGANS CENTRALS I TERRITORIALS, DEPARTAMENTS DE
SALUT I HOSPITALS DE CRÒNICS I DE LLARGA ESTADA

PREÀMBUL

La Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, de conformitat amb el que disposa l'article 43 de la **Constitució Espanyola** i l'article 54.1 de l'**Estatut d'Autonomia** de la Comunitat Valenciana, té el deure d'organitzar i tutelar la salut pública i les prestacions i serveis necessaris.

La **Llei 16/2003**, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, estableix que mitjançant un reial decret es determinaran amb caràcter bàsic les garanties mínimes de seguretat i qualitat que hauran de ser exigides per a la regulació i autorització per part de les comunitats autònomes de l'obertura i posada en funcionament dels centres, servicis i establiments sanitaris.

Com a desplegament d'aquesta llei es va publicar el **Reial Decret 1277/2003**, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les bases generals sobre l'autorització de centres, serveis i establiments sanitaris. En l'article 2, s'estableixen les definicions següents:

Centre sanitari: conjunt organitzat de mitjans tècnics i instal·lacions en els quals els professionals amb capacitació, per la seua titulació oficial o habilitació professional, realitzen bàsicament activitats sanitàries a fi de millorar la salut de les persones. Els centres sanitaris

poden estar integrats per un o més serveis sanitaris, que constitueixen la seua oferta assistencial.

Servei sanitari: unitat assistencial, amb organització diferenciada, dotada dels recursos tècnics i dels professionals amb capacitat, per la seua titulació oficial o habilitació professional, per a realitzar activitats sanitàries específiques. Pot estar integrat en una organització on l'activitat principal pot no ser sanitària.

Activitat sanitària: conjunt d'accions de promoció, prevenció, diagnòstic, tractament o rehabilitació, dirigides a fomentar, restaurar o millorar la salut de les persones realitzades per professionals de la sanitat.

En aplicació i desenvolupament de l'esmentat Reial Decret, a la Comunitat Valenciana es va publicar el **Decret 157/2014**, de 3 d'octubre, del Consell, pel qual s'estableixen les autoritzacions sanitàries i s'actualitzen, creen i organitzen els registres d'ordenació sanitària de la Conselleria de Sanitat.

La **Llei 44/2003**, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, estableix en l'article 5.a, "*principis generals de la relació entre els professionals sanitaris i les persones per ells ateses*", que professionals tenen el deure de prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que atenen, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen en aquesta llei i la resta de normes legals i deontològiques aplicables.

El **Reial Decret 1030/2006**, de 15 de setembre, pel qual s'estableix la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seua actualització, en l'apartat 1.1.2.d de l'Annex V exclou específicament els medicaments homeopàtics de la cartera de serveis comuns de prestació farmacèutica. Aquests estan regulats en l'article 50 del **Reial Decret Legislatiu 1/2015**, de 24 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris.

La **Llei 10/2014**, de 29 de desembre, de la Generalitat, de Salut de la Comunitat Valenciana té com a objecte l'ordenació sanitària a la Comunitat Valenciana, en regular les actuacions que permeten fer efectiu, dins del seu àmbit territorial, el dret de la ciutadania a la protecció de la salut.

El 12 de desembre de 2011, el **Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat** va publicar el "primer document d'anàlisi de la situació de les teràpies naturals".

En aquest document es relaciona el següent:

1.- Les anomenades teràpies naturals comprenen una gran varietat de tècniques, la qual cosa fa que no siga fàcil la seua enumeració exhaustiva. A més, la seua heterogeneïtat dificulta delimitar el seu abast. Aquesta varietat fa que hi hagen dificultats per a classificar aquestes teràpies.

2.- Encara que sota la denominació de teràpies naturals solen englobar-se un gran nombre de tècniques heterogènies, només una part té influència directa sobre la salut i la resta van fonamentalment dirigides al benestar o confort de l'usuari. De les primeres, unes tenen majors riscos per a l'usuari, bé perquè suposen la ingestió de substàncies que poden originar interaccions i inclús toxicitat, o per efectuar-se manipulacions sobre el cos que inadecuadament realitzades poden originar esdeveniments adversos.

La Conselleria de Sanitat Universal i de Salut Pública, té el deure de prestar en els seus centres sanitaris una assistència sanitària amb les degudes garanties de seguretat i qualitat dirigides a l'atenció de les persones, per tal de salvaguardar el dret dels pacients en allò referit a la seua salut, sense limitar en cap cas les activitats dels professionals de la sanitat, regulades per la seua normativa d'aplicació.

La Conselleria de Sanitat Universal i de Salut Pública, conscient de la nova realitat social existent, on en pacients amb afectació especial per patologies tan complexes com són les oncològiques, s'introdueixen pràctiques sense evidència científica, que no curen i li generen confusió, elabora les presents instruccions com un instrument dirigit a assentar criteris uniformes amb el respecte a les normes jurídiques abans esmentades i es dicten regles aclaridores d'estes normes al personal dels centres sanitaris de titularitat pública.

Conforme al vigent Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, correspon a la Secretaria Autonòmica de Salut Pública i del Sistema Sanitari Públic, les competències, entre altres, en matèria de salut pública, assistència sanitària, coordinació i planificació sanitària, gestió i administració del sistema valencià de salut, dirigint i coordinant en matèria sanitària els centres directius i les unitats administratives que s'adscriuen sota la seua dependència i l'acreditació, autorització i registre de centres, servicis i establiments sanitaris.

Per això, a fi de contribuir a una major claredat en l'adequada prestació assistencial del sistema sanitari públic de la Comunitat Valenciana, i de conformitat amb l'article 6 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic, es dicten les següents:

INSTRUCCIONS

PRIMERA. CARTERA DE SERVEIS I ACTUACIONS ASSISTENCIALS EN ELS CENTRES SANITARIS DE TITULARITAT PÚBLICA

En els centres sanitaris de titularitat pública de la Comunitat Valenciana, únicament s'exerciran activitats assistencials, reconegudes en el Reial Decret 1277/2003, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les bases generals sobre autorització de centres, servicis i establiments sanitaris i desenvolupades per professionals de la sanitat, segons la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, i dirigides a proporcionar a la ciutadania les prestacions sanitàries relacionades en la cartera de servicis comuns de salut pública, segons el Reial Decret 1030/2006, de 15 de setembre, pel qual s'estableix la cartera de servicis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seua actualització.

La cartera de servicis comuns és el conjunt de tècniques, tecnologies o procediments, enteses com a tal cadascun dels mètodes, activitats i recursos basats en el coneixement i experimentació científica, per mitjà dels quals es fan efectives les prestacions sanitàries. El Reial Decret 1030/2006, en l'apartat 1.1.2.d de l'Annex V exclou específicament els medicaments homeopàtics de la cartera de servicis comuns de prestació farmacèutica.

SEGONA. NO AUTORITZACIÓ DE PUBLICITAT, PROMOCIÓ, PRESÈNCIA O EXERCICI D'ACTIVITATS NO RECONEGUDES COM ASSISTENCIALS EN CENTRES SANITARIS DE TITULARITAT PÚBLICA

En els centres sanitaris de titularitat pública de la Comunitat Valenciana, **no està autoritzada la publicitat, promoció, presència o desenvolupament de qualsevol activitat que no siga reconeguda**, pel Ministeri amb competències en matèria de sanitat, **com a activitat assistencial, considerades com a "pseudociències"** perquè no hi ha coneixement i experimentació científica d'aquestes. Entre les dites activitats, es relacionen les descrites en el primer document d'anàlisi de situació de les teràpies naturals, del **Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat**, entre les quals estan la Medicina naturista, Naturopatia, Medicina tradicional xinesa, Acupuntura, Ayurveda, Pràctiques biològiques, Fitoteràpia, Teràpia nutricional, Tractaments amb suplementos nutricionals i vitamines, Pràctiques de manipulació del cos, Osteopatia, Quiropràxia, quiromassatge i drenatge limfàtic, Reflexologia, Shiatsu i sotai, Aromateràpia, Tècniques de la ment i el cos loga, Meditació, curació mental, oració, Kinesiologia, Hipnoteràpia, sofronització, arteteràpia i altres, Tècniques sobre la base de l'energia (teràpies del biocamp i teràpies bioelectromagnètiques), Qi-Gong o Chi-Kung, Reiki, Teràpia floral, Teràpia biomagnètica o amb camps magnètics i qualsevol altra activitat semblant o equivalent a les relacionades.

Per tant, cap de les activitats relacionades en el paràgraf anterior ha de ser considerada com a alternativa al tractament amb fàrmacs i/o tècniques assistencials científicament provades i autoritzades pel **Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat**.

Aquelles activitats no sanitàries derivades de l'aplicació dels convenis subscrits amb la conselleria amb competències en matèria de sanitat, que es realitzen per personal no sanitari en els centres sanitaris de titularitat pública, que es troben alineats amb plans i programes **d'humanització** de l'assistència sanitària i la **finalitat dels quals estiga directament relacionada amb la millora del benestar de les persones, sense tindre en cap cas finalitat terapèutica**, hauran d'ajustar-se al que s'estableix en aquesta instrucció i en els convenis corresponents. Com seria el cas de la incorporació de la música en hospitals de pacients o la utilització d'animals de companyia, en cas de l'hospitalització pediàtrica.

Instrucció 22/17/07/06

Així mateix, s'ha d'exigir a l'entitat amb què s'establix el conveni que, en el material o en les actuacions de difusió que es puguen elaborar o desenrotllar, la utilització de logotip de la Generalitat i Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, ha de ser consultat amb l'òrgan gestor i autoritzat per ell, i que expresse en eixe material que *"El contingut de la publicació és responsabilitat exclusiva de l'entidad"*

TERCERA. IDENTIFICACIÓ DEL PERSONAL SANITARI I PERSONAL D'ASSOCIACIONS I VOLUNTARIAT EN CENTRES SANITARIS DE TITULARITAT PÚBLICA

Per a evitar qualsevol confusió en aquesta matèria, respecte al personal i les activitats a realitzar pel voluntariat i les associacions sense finalitats lucratives i associacions de pacients i familiars que col·laboren amb la sanitat pública de la Comunitat Valenciana, s'haurà de complir a allò que s'ha acordat en els corresponents convenis de col·laboració d'aquestes organitzacions i associacions amb la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, amb especial cautela referent a les clàusules relatives a les activitats a desenvolupar i la identificació adequada del personal d'aquestes.

Igualment, el personal sanitari haurà d'anar degudament identificat, segons l'Orde de 29 d'abril de 2002, de la Conselleria de Sanitat, per la qual es regula la indumentària i els signes identificatius de cada un dels estaments que presten atenció directa als pacients en els centres sanitaris dependents d'aquesta conselleria, modificada per l'Orde de 31 de març de 2005 de la Conselleria de Sanitat, per la qual es regula les targetes d'identificació del personal que presta els seus servicis en els centres sanitaris del sistema sanitari públic valencià.

QUARTA. ENTRADA EN VIGOR

La present Instrucció entrarà en vigor l'endemà de la seua firma.

València, a 24 de juliol de 2017

EL SECRETARI AUTONÒMIC DE SALUT PÚBLICA I DEL SISTEMA SANITARI PÚBLIC

Narcís Vázquez Romero